

**Barn- och ungdomsnämnden
Kommunstyrelsen**

**Kommunfullmäktige, för
kännedom**

Granskning av Grundskolans måluppfyllelse

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kunskapsresultaten bland eleverna i grundskolan.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens samt barn- och ungdomsnämndens styrning är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens samt barn- och ungdomsnämndens styrning endast delvis är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen.

Vi bedömer att resurser i allt väsentligt fördelas med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Trots detta pekar respondenternas uppfattning på att resurserna inte alltid motsvarar behoven och vi har identifierat brister i analysen av kunskapsresultaten, vilket indikerar ett behov av ett mer gediget systematiskt kvalitetsarbete.

Elevhälsan finns tillgänglig vid kommunens skolenheter, men omfattningen motsvarar endast delvis behoven. Tillgången till legitimerade och behöriga lärare varierar också mellan skolenheterna och är något lägre än rikets genomsnitt. Insatser har vidtagits för att underlätta kompetensförsörjningen. Det saknas dock en aktuell kompetensförsörjningsplan där tydliga åtgärder på kort och lång sikt framgår.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi barn- och ungdomsnämnden att:

- i egenskap av hemkommun tillse att resurser fördelas till kommunala och fristående enheter på lika villkor. (10 kap. 38 § 2 st. SkoL).
- inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet stärka analysen av kunskapsresultaten samt tillse att åtgärder vidtas då brister eller avvikelser identifieras. (4 kap. 3 och 7 §§ SkoL).
- säkerställa att underlaget för arbetet i budgetberedningen synliggör analysen av orsaker till kunskapsresultaten. (Skolverkets allmänna råd systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet SKOLFS 2012:98)

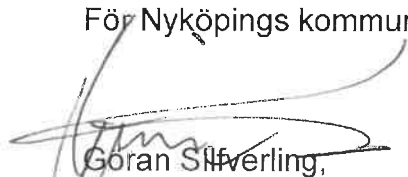
- regelbundet följa upp att elevhälsan har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 25 § SkolL).

Utifrån granskningens resultat rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- stärka arbetet med hög och likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare samt tillse att en kompetensförsörjningsplan med insatser att vidta på kort och lång sikt upprättas. (2 kap. 13 § SkolL).

Granskningen översänds härmed till barn- och ungdomsnämnden och till kommunstyrelsen för yttrande **senast 2025-09-30**. Rapporten skickas även till kommunfullmäktige för kännedom.

För Nyköpings kommuns revisorer

Göran Silfverling,
ordförande

Christer Gustafsson,
vice ordförande

Granskning av grundskolans måluppfyllelse

Rapport

Nyköpings kommun

KPMG AB

2025-06-09

Antal sidor 26

Nyköpings kommun
Granskning av grundskolans måluppfyllelse

2025-06-09

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Kunskapsresultat	7
3.2	Resurser	11
3.3	Elevhälsa	15
3.4	Lärare	18
3.5	Systematiskt kvalitetsarbete	22
4	Samlad bedömning och rekommendationer	25

1 Sammanfattning

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kunskapsresultaten bland eleverna i grundskolan.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens samt barn- och ungdomsnämndens styrning är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens samt barn- och ungdomsnämndens styrning endast delvis är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen.

Vi bedömer att resurser i allt väsentligt fördelas med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Trots detta pekar respondenternas uppfattning på att resurserna inte alltid motsvarar behoven och vi har identifierat brister i analysen av kunskapsresultaten, vilket indikerar ett behov av ett mer gediget systematiskt kvalitetsarbete.

Elevhälsan finns tillgänglig vid kommunens skolenheter, men omfattningen motsvarar endast delvis behoven. Tillgången till legitimerade och behöriga lärare varierar också mellan skolenheterna och är något lägre än rikets genomsnitt. Insatser har vidtagits för att underlätta kompetensförsörjningen. Det saknas dock en aktuell kompetensförsörjningsplan där tydliga åtgärder på kort och lång sikt framgår.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Fördelas resurser till skolenheterna med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov?	I allt väsentligt
Finns det vid varje skolenhet tillgång till elevhälsa? Motsvarar tillgången behoven?	I allt väsentligt
Finns det vid varje skolenhet tillgång till legitimerade och behöriga lärare?	Endast delvis
Bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån kunskapsmålen för utbildningen?	Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

2025-06-09

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi barn- och ungdomsnämnden att:

- i egenskap av hemkommun tillse att resurser fördelas till kommunala och fristående enheter på lika villkor. (10 kap. 38 § 2 st. SkoL).
- inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet stärka analysen av kunskapsresultaten samt tillse att åtgärder vidtas då brister eller avvikelser identifieras. (4 kap. 3 och 7 §§ SkoL).
- säkerställa att underlaget för arbetet i budgetberedningen synliggör analysen av orsaker till kunskapsresultaten. (Skolverkets allmänna råd systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet SKOLFS 2012:98)
- regelbundet följa upp att elevhälsan har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 25 § SkoL).

Utifrån granskningens resultat rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- stärka arbetet med hög och likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare samt tillse att en kompetensförsörjningsplan med insatser att vidta på kort och lång sikt upprättas. (2 kap. 13 § SkoL).

2 Bakgrund

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kunskapsresultaten bland eleverna i grundskolan. Vi har bedömt om kommunstyrelsens samt barn- och ungdomsnämndens styrning är ändamålsenlig för att eleverna i grundskolan ska nå målen för utbildningen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Skolan styrs i hög grad av mål uppsatta av staten. Kommunen ansvarar för utbildning i grundskolan och styr densamma primärt genom tilldelning av resurser, resursfördelning och systematiskt kvalitetsarbete. Om det brister inom dessa områden kan det få stora konsekvenser på elevernas måluppfyllelse.

Det handlar inte bara om resurser utan också om hur huvudman och enhet organiserar sitt arbete, till exempel vad gäller specialpedagogiskt stöd och elevhälsans andra insatser.

Revisorerna bedömer att det finns en risk att brister i resursfördelning och kvalitetsarbete inte ger skolenheter rätt och likvärdiga förutsättningar att verka för att deras elever utvecklas så långt som möjligt.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens samt barn- och ungdomsnämndens styrning är ändamålsenlig¹ så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen. I rapporten ska kunskapsresultaten i kommunens grundskolor, utifrån tillgänglig offentlig statistik, under de senaste åren översiktligt redovisas och jämföras med rike, kommungrupp och eventuellt andra aggregerade uppgifter.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Fördelas resurser till skolenheterna med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov?
- Finns det vid varje skolenhet tillgång till elevhälsa?
 - Motsvarar tillgången behoven?
- Finns det vid varje skolenhet tillgång till legitimerade och behöriga lärare?
- Bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån kunskapsmålen för utbildningen?

Granskningen har avgränsats till grundskolan.

¹ Med ändamålsenlig menas att nämnden bedriver sin verksamhet i enlighet med de lagar, föreskrifter och regler som gäller för verksamheten samt i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer. De lagar, specifika lagrum och andra styrdokument som avses i denna granskning har redovisats under rubriken revisionskriterier.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- kommunallagen (2017:725) 6 kap § 6,
- skollagen (2010:800) 1 kap. 4 § 2 st. 2 kap 8 b och 25 §§, 3 kap. 8 § 3 st., 4 kap. 3, 5-6 och 7 §§, och
- tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- dokumentstudier av Skolinspektionens skolenkät, offentlig statistik samt kommuninterna styrande dokument och beslut.
- intervjuer har genomförts med kommunstyrelsens presidium, barn- och ungdomsnämndens presidium, skolchef och utbildningschef för grundskola samt ett urval av rektorer, lärare och representanter från elevhälsan.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av skolchef och utbildningschef.

3 Resultat av granskningen

I kommunstyrelsens reglemente anges att kommunstyrelsen fullgör uppdraget som huvudman för den kommunala grundskolan i frågor som är kopplade till den egna verksamheten. Med huvudmannaskapet avses för kommunstyrelsen att ta ansvar för att:

- organisation, ledning och styrning av den kommunala verksamheten är ändamålsenlig och i enlighet med gällande skollagstiftning
- verksamheten ges tillräckliga förutsättningar att kunna fullfölja de uppdrag som följer med huvudmannaskapet. De nödvändiga resurser som här avses rör personal, lokaler samt övriga materiella resurser.

I barn- och ungdomsnämndens reglemente anges att nämnden har ansvar som huvudman för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollag, föreskrifter som meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Nämnden ska kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten och regelmässigt rapportera till den uppsiktspliktiga kommunstyrelsen hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Av genomförda intervjuer framkommer att det råder delade meningar huruvida det delade huvudmannaskapet är tydligt. Ett par menar att ett samlat ansvar för skolväsendet skulle vara fördelaktigt för att tydliggöra roller och ansvar. I intervju med barn- och ungdomsnämndens presidium framkommer att det inte alltid är självklart vem som ansvarar för att fatta beslut i vissa frågor. Det kan också upplevas som otydligt var tjänstepersoner på divisionsnivå ska vända sig för dialog, vilket kan skapa frustration och ett hinder för effektiv kommunikation och samarbete.

Barn- och ungdomsnämndens presidium upplever dock att kommunikationen mellan nämnd och kommunstyrelse i huvudsak fungerar väl. Exempelvis beslutade kommunstyrelsen under år 2024 att stänga ner förskolor i kommunen. Inför beslut fördes dialog mellan styrelse och nämnd för att säkerställa att beslutet var i linje med verksamhetens behov.

3.1 Kunskapsresultat

Skolinspektionen initierade den 8 mars 2023 en riktad tillsyn av huvudmannens ansvarstagande utifrån uppgifterna om att Nyköpings kommun har organiserat grundskolan så att flera skolenheter består av två så kallade skolhus. Enligt 1 kap. 3 § skollagen definieras en skolenhet som en enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad. Den 8 maj 2023² beslutade Skolinspektionen att avskriva tillsynen med anledning av att Nyköpings kommuns grundskoleorganisation var föremål för en pågående översyn.

I intervju med skolchef och utbildningschef framkommer att det fortfarande finns skolenheter i kommunen som består av två så kallade skolhus och som därmed går emot skollagens definition av en skolenhet. Bristen kommer att vara åtgärdad inför höstterminen 2025. Detta innebär att uppgifterna nedan i den offentliga statistiken om kunskapsresultat inte, enligt skollagens definition, omfattar samtliga skolenheter i kommunen.

Nedan ser vi resultatet av andel (%) elever efter årskurs 6 (godkända i alla ämnen) efter läsåret 2022/2023 och läsåret 2023/2024. När det är färre än tio elever på skolenhetsnivå redovisar Skolverket inga uppgifter (i.u). Om antalet som inte fått godkänt betyg är färre än 5 elever, så visas andelen som fått godkänt betyg som ~100%.

Skola	Godkänd i alla ämnen 2023 (%)	Godkänd i alla ämnen 2024 (%)
Arnö skola	66 %	75 %
Bryngelstorpsskolan	68 %	79 %
Dammlötskolan	~100 %	~100 %
Gruvans skola	46 %	47 %
Kiladalens norra skola	48 %	62 %
Kiladalens södra skola	~100 %	i.u
Nyköpings resursskola	i.u	i.u
Rosenkulla skola	62 %	54 %
Sjösa skola	i.u	i.u
Släbroskolan	74 %	70 %

² Dnr 2023:2442

Nyköpings kommun
Granskning av grundskolans målpuppfyllelse

2025-06-09

Skola	Godkänd i alla ämnen 2023 (%)	Godkänd i alla ämnen 2024 (%)
Stigtomta skola	84 %	74 %
Tunabergs skola	i.u	i.u
Tystberga skola	~100 %	i.u
Östra skolan	49 %	48 %
Fokusskolan (ensk.)	i.u	68 %
Innovitaskolan Nyköping (ensk.)	~100 %	~100 %
Kunskapsskolan Nyköping (ensk.)	78 %	89 %
Studiero (ensk.)	i.u	i.u
Vittra Kungshagen (ensk.)	73 %	58 %
Vrena friskola (ensk.)	~100 %	~100 %
Nyköping – fristående enheter	78 %	81 %
Nyköping – kommunala enheter	64 %	63 %
Nyköping – samtliga skolenheter	68 %	67 %
Södermanlands län³	65 %	64 %
Riket⁴	71 %	70 %

Siris, Skolverket

Av statistiken ovan kan vi se att andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen är något högre i Nyköpings kommun i jämförelse med snittet i Södermanlands län, men något lägre än i riket. Vidare kan vi konstatera att det finns skillnader mellan skolenheterna; vid vissa skolenheter uppnår under hälften av eleverna godkända resultat i alla ämnen efter årskurs 6. Målpuppfyllelsen var läsåret 2023/2024 högst vid Dammlötskolan och lägst vid Gruvans skola.

³ Samtliga huvudmän

⁴ Samtliga huvudmän

Nyköpings kommun

Granskning av grundskolans måloppfyllelse

2025-06-09

Nedan framgår resultatet (uppfyllt betygskriterier i alla ämnen) efter årskurs 9 läsåret 2022/2023 och läsåret 2023/2024.

	Uppfyllt betygskriterier i alla ämnen 2023 (%)	Uppfyllt betygskriterier i alla ämnen 2024 (%)
Nyköpings kommun ⁵	67 %	70 %
Södermanlands län ⁶	67 %	70 %
Riket ⁷	73 %	72 %

Skolverket

Av uppgifterna ovan kan vi se att andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen är i partiet med genomsnittet i länet, men lägre än i riket. Andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har ökat motsvarande tre procentenheter mellan läsår 2022/2023 och 2023/2024.

Nedan ser vi kunskapsresultaten efter årskurs 9 (andel elever godkända i alla ämnen, andel elever behöriga till yrkesprogram och genomsnittligt meritvärde) efter läsåret 2023/2024. I de tre sista kolumnerna anges två uppgifter. Den första samtliga elever och den andra samtliga elever exklusive nyanlända. Uppgifter från och med läsåret 2023/2024 redovisas inte av Skolverket om de baseras på färre än 10 elever på skolenhetsnivå (i.u). Observera att om antalet som inte är behöriga är mellan 1–4, så visas andelen behöriga som ~100 procent.

Skola	Antal elever samtliga åk. 9	Andel som uppfyllt betygskriterierna i alla ämnen (%)	Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Genomsnittligt meritvärde ⁸
Nyköpings högstadium	308	57 % / 59 %	72 % / 74 %	197,8 / 201,4
Nyköpings resursskola	12	i.u	i.u	95,7 / 95,7
Båktorp skolan (ensk.)	26	i.u	69 % / 69 %	171,7 / 171,7
Fokussskolan (ensk.)	25	68 % / 68 %	~100 % / ~100%	229,3 / 229,3

⁵ Samtliga huvudmän

⁶ Samtliga huvudmän

⁷ Samtliga huvudmän

⁸ Meritvärdet beräknas som summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg och för 17 ämnen för elever som läst moderna språk som språkval

Nyköpings kommun
Granskning av grundskolans måluppfyllelse

2025-06-09

Skola	Antal elever samtliga åk. 9	Andel som uppfyllt betygskriterierna i alla ämnen (%)	Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Genomsnittligt meritvärde ⁹
Innovitaskolan Nyköping 2 (ensk.)	27	89 % / 89 %	~100 % / ~100%	256,0 / 256,0
Kunskapsskolan Nyköping (ensk.)	101	92 % / 92 %	94 % / 94 %	258,3 / 258,3
Mikaeliskolan (ensk.)	13	77 % / 91 %	~100 % / 100 %	253,7 / 271,6
Nyköpings Enskilda Grundskola (ensk.)	139	93 % / 93 %	~100 % / 100 %	259,4 / 259,4
Studiero (ensk.)	i.u	i.u	i.u	i.u
Vittra Kungshagen (ensk.)	53	76 % / 76 %	79 % / 79 %	209,8 / 209,8
Nyköpings kommun - enskild huvudman	390	82 % / 91 %	90 % / 91 %	242,9 / 243,4
Nyköpings kommun – kommunala enheter	320	55 % / 57 %	71 % / 72 %	194,1 / 197,4
Nyköpings kommun – samtliga huvudmän	710	70 % / 71 %	81 % / 83 %	221,0 / 223,3
Södermanlands län⁹	3 637	70 % / 71 %	83 % / 84 %	222,6 / 224,5
Riket¹⁰	122 864	72 % / 73 %	84 % / 85 %	227,6 / 229,8

Siris, Skolverket

Av statistiken ovan kan vi se att andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i Nyköping är i paritet med genomsnittet i länet, men något lägre än i riket. Andelen behöriga till yrkesprogram är något lägre i Nyköpings kommun i förhållande till län och rike. Meritvärdet är något lägre i Nyköping i jämförelse med kommuner i länet, men något högre än i riket. Vidare går det att utläsa att andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i de kommunala skolorna är betydligt lägre än andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i skolorna med enskilda huvudmän.

⁹ Samtliga huvudmän

¹⁰ Samtliga huvudmän

3.2 Resurser

"Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas" enligt skollagen 1 kap. 9 §. Detta betyder att eleverna ska ges förutsättningar att nå så långt som möjligt och att de elever som av olika skäl har det svårt att nå målen i skolan, till exempel av socio-ekonomiska skäl eller för att de har ett annat modersmål än svenska, ska kompenseras. Likvärdig utbildning handlar alltså inte om att resurserna skall fördelas lika, utan att "hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov". (Lgr11, p1) Detta är skolans kompensatoriska uppdrag. Kommuner ska enligt 2 kap. 8 b § Skoll "fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov".

"Huvudmannen bör ha rutiner för att regelbundet säkerställa att skolenheterna har tillräckliga resurser för att uppfylla de krav som ställs i lagar och andra föreskrifter i fråga om extra anpassningar och särskilt stöd". (SKOLFS: 2022:334).

I Skolverkets statistik (Siris), som bygger på uppgifter som kommunerna lämnar till SCB, framgår att genomsnittskostnaden för en grundskoleelev i Nyköpings kommun år 2023 var drygt 133 800 kronor, vilket var omkring 8 800 kronor högre än föregående år.

Nedan görs en jämförelse med genomsnittlig kostnad i kommungruppen (mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner) och för rikets samtliga huvudmän.

2023	Totalt (kr)	Lokaler och inv.	Under-visn.	Skolmål-tider	Lärverkt yg, utr mm	Elev-hälsa	Ovr. ¹¹
Nyköping	133 800	19 800	73 900	7 900	6 400	5 740	20 000
Kommungrupp ¹²	131 449	20 906	72 902	7 726	5 559	4 815	19 541
Riket ¹³	133 200	22 900	74 400	7 700	5 800	4 650	17 800

Siris, Skolverket och Kolada

Av uppgifterna ovan kan vi se att den genomsnittliga kostnaden per elev i Nyköpings kommun år 2023 var något högre i jämförelse med kommungrupp och rike. Av samtliga kostnadsslag är det framför allt kostnader för elevhälsa som skiljer sig. Kostnaden för elevhälsa var drygt 23 procent högre i jämförelse med snittet i riket. Vi ser samtidigt att kostnaden för lokaler var något lägre. Nettokostnadsavvikelsen för grundskolan uppgick år 2023 till -4,5 procent¹⁴ vilket innebär att den faktiska kostnaden för

¹¹ I övrigt ingår allt som inte ingår i andra kostnadsslag. Det handlar t.ex. om studie- och yrkesvägledning och administration.

¹² Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner

¹³ Nyköping och kommungrupp inkluderar endast kommunala huvudmän medan riket inkluderar samtliga huvudmän.

¹⁴ Nettokostnadsavvikelsen år 2022 uppgick till -7,1 %

hemkommunens grundskolor är lägre än statistiskt förväntat utifrån bland annat barn med utländsk bakgrund, skolstruktur och befolkningsutveckling.

I Nyköpings kommun är barn- och ungdomsnämndens resursfördelningsmodell indelad i grundbelopp och tilläggsbelopp/tilläggsresurs. Grundbeloppet, som utgör den primära tilldelningen till skolenheterna, fördelas utifrån antal elever. Inom grundbeloppet fördelas också strukturbelopp varav en del är baserad på socioekonomiska faktorer och en del på storlek och avstånd till annan skola (storleksbaserad strukturersättning). Nedan redovisas de socioekonomiska faktorerna som beaktas och dess viktning i fördelningen:

- Föräldrars utbildningsnivå (61 procent)
- Nyinvandrad (26 procent)
- Andel pojkar (13 procent)

Den socioekonomiska tilldelningen år 2025 fördelades så att Gruvans skola årskurs 1–3 och 4–6 erhöll högst ersättning, motsvarande 44 725 kronor per elev. Lägst ersättning erhöll Innovitaskola årskurs 1–3, 4–6 och 7–9, motsvarande 4 823 kronor per elev.

Den storleksbaserade strukturersättningen tilldelas skolenheter med skolbyggnader som har minst fem kilometer till närmaste skolbyggnad. Extra ersättning utgår med 30 procent av grundbeloppet till de skolbyggnader som har upp till 80 elever. För skolbyggnader mellan 81–125 elever utgår en extra ersättning motsvarande 25 procent av grundbeloppet. I resursfördelningen för år 2025 erhöll 17 skolenheter storleksbaserad strukturersättning.

Utöver grundbelopp kan de kommunala skolenheterna ansöka om resurser för elever med extraordinära stödbehov, det vill säga tilläggsresurs. Det extraordinära stödbehovet ska väsentligt avvika från det verksamheten ska göra inom grundbeloppet. Ansökan om extra resurser ska göras digitalt via en e-tjänst och inför ansökan ska skolan ha kartlagt elevens stödbehov samt provat och utvärderat olika insatser. Ansökningstiden för grundskolan startar i april och beloppen beviljas läsårsvis.

Intervjuat presidium för barn- och ungdomsnämnden bedömer att nämnden får tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att bedriva en grundskoleverksamhet med en hög måluppfyllelse. Uppfattningen är dock att det finns ett behov att säkerställa att resurserna nyttjas på bästa sätt. Nämnden har under de senaste åren implementerat olika varianter av resursfördelningsmodeller och bedömningen är att nuvarande resursfördelningsmodell i högre grad tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Avsikten är, enligt presidiet, att låta nuvarande resursfördelningsmodell bestå under de kommande åren för att skapa en kontinuitet och underlätta den långsiktiga budgetplaneringen för rektorerna.

Även intervjuad skolchef och utbildningschef menar att nämnden i huvudsak erhåller tillräckliga resurser, men inom denna resurstilldelning ska också kostnader för kommunens övergripande kontinuitetsarbete, krigsorganisation och andra uppdrag från kommunstyrelsen som inte har med utbildning finansieras. Det betyder att den kommunala huvudmannen inte får samma förutsättningar som de fristående skolorna, menar skolchef och utbildningschef. När detta påtalas för kommunstyrelsen och nämnden bekräftas bristen men någon lösning erbjuds inte. Det betyder att samarbetet mellan kommunstyrelsen och nämnden i detta fall inte är tillfredsställande, menar skolchef och utbildningschef.

En annan utmaning som lyfts fram är den befintliga skolstrukturen, med många små skolenheter, som bedöms skapa betydande utmaningar när det gäller att fördela resurserna effektivt. Skolstrukturen uppges bland annat leda till att de mindre skolenheterna ofta får bekostas av de större, vilket resulterar i att ingen enhet får de resurser som verkligen behövs för att upprätthålla kvalitet och uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Trots att de mindre skolenheterna erhåller strukturbelopp är inte dessa tillräckliga för att täcka de faktiska behov som uppstår.

De utmaningar som skolchef och utbildningschef i intervju framför avseende resurser uppges vara svåra att kommunicera med huvudmannen. I kommunen har det etablerats en struktur där kommunikationen med huvudmannen sker via nämndens sakkunniga. Detta för att säkerställa att det sker en rättvis fördelning av resurser mellan kommunala och fristående skolaktörer i kommunen. Skolchef och utbildningschef beskriver att denna kommunikationsväg ibland kan innebära utmaningar vad gäller möjligheten att överföra information; detta då de sakkunniga spelar en viktig roll i att tolka och vidarebefordra de specifika behov och utmaningar som skolorna uttrycker.

Av den senaste "Skolchefsrapporten" som nämnden årligen erhåller framgår att skolenheterna haft utmaningar kopplade till ekonomin. Vi kan bland annat i avsnittet om "Effektiv organisation och budget i balans" utläsa att *"Budgetåret 2025 har präglats av följderna av det minskade antalet elever i grundskolan och den omfördelning av statsbidrag för likvärdig skola som vi fattade beslut inför budgetåret"*. Framåt kommer det, enligt skolchefsrapporten, vara viktigt att det etableras ett tydligt språk om hur dialogen kring och arbetet med planering och uppföljning sker samt hur de medel som står till förfogande fördelas; detta gäller såväl på divisionsnivå, områdesnivå som på skolenhetsnivå.

I december 2024 beslutade barn- och ungdomsnämnden om en skolutvecklingsplan som syftar till att *"förbättra skolresultaten, öka tryggheten och studieron för både elever som skolpersonal samt säkerställa en effektiv och hållbar organisationsstruktur med en budget i balans"*. Ett av de områden som planen identifierat som ett utvecklingsområde är "Budget i balans". För utvecklingsområdet redovisas ett antal olika aktiviteter som planeras att vidtas. Nedan redovisas kortfattat ett urval av de planerade aktiviteterna:

- Nio budgetuppföljningar per läsår med rektor. Dialog kring barn- och elevantal, lönekostnader och avvikelser mot budget samt eventuella åtgärdsplaner.

- Framtagande av "modellskola" som ska visa på olika nyckeltal i jämförelse med riket och jämförbara kommuner. Modellskolan har bland annat i uppgift att ge rimliga förväntningar på hur en skola kan och bör bemannas.
- Samarbete mellan nämnd och tjänsteorganisation för att skapa en långsiktighet i resursfördelningen.

Se vidare om skolutvecklingsplanen i avsnitt 3.5 om Systematiskt kvalitetsarbete.

Bilden av att det finns brister i hur resurser fördelas till skolenheterna delas av intervjuade rektorer som menar att det är tydligt att betydande resurser läggs på att upprätthålla småskolor på landsbygden snarare än på att ge skolenheterna likvärdiga förutsättningar att möta elevernas behov. Intervjuade rektorer ser positivt på möjligheten att kunna ansöka om extra resurser för elever med extraordinärt stödbehov, uppfattningen är dock att det är sällan som dessa ansökningar blir beviljade eller att resurserna är tillräckliga för att möta elevernas behov.

I intervju med lärare framkommer att merparten upplever att de inte har förutsättningar att bedriva undervisning med hög måluppfyllelse. Uppfattningen är att förutsättningarna har försämrats under de senaste åren och att undervisande lärare i klassrummet har fått en ökad arbetsbelastning i takt med att andra resursfunktioner försvunnit. Andra lärare upplever att de i huvudsak har förutsättningar att bedriva undervisning med hög måluppfyllelse. Bedömningen bygger bland annat på att undervisningen bedrivs genom "trelärarskap", vilket innebär att tre lärare ansvarar för undervisningen i två klasser. Lärare vid skolenheter med trelärarskap framför dock att skolan har dragit ned på olika resursfunktioner vilket har medfört negativa konsekvenser på möjligheterna att möta alla elevers olika behov; det handlar exempelvis om resurspersoner för elever.

3.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att resurser i allt väsentligt fördelas till skolenheterna med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov.

Vi bedömer att resurser fördelas så att socioekonomiska förutsättningar beaktas. Resursfördelningsmodellen beaktar också skolenheter som utifrån ett lågt elevantal inte kan bedriva sin verksamhet inom ram utifrån resurstilldelning per elev.

Respondenternas bedömning av att resurserna inte motsvarar behoven bedömer vi pekar på ett behov av ett gediget systematiskt kvalitetsarbete. Av avsnittet om "Systematiskt kvalitetsarbete" framgår att vi ser brister i analysen av kunskapsresultaten. För att resurstilldelningen ska motsvara de behov som finns bedömer vi att det är av vikt att orsakerna till måluppfyllelsen analyseras och finns med i budgetberedningens arbete och beaktas i detsamma. Huvudmannen beslutar själv om sin skolstruktur, men då ska varje skolenhet ges förutsättningar att verka för hög måluppfyllelse i enlighet med lag och andra styrdokument.

Vi bedömer vidare att resurser inte fördelas på lika villkor mellan kommunala och fristående skolenheter då kostnader för övergripande kommunal verksamhet belastar den kommunala huvudmannen.

3.3 Elevhälsa

Skolinspektionen genomför en gång per år en skolenkät. Varje enkätomgång omfattar hälften av landets skolor och varje skolhuvudman deltar med sina skolor vartannat år. I skolenkäten tillfrågas elever i årskurs fem och årskurs åtta, undervisande lärare och vårdnadshavare om bland annat anpassning efter elevens behov, kränkande behandling samt elevhälsa. Skolinspektionens senaste enkätundersökning i Nyköpings kommun genomfördes vårterminen 2025¹⁵. För denna granskning är elevernas i årskurs 5¹⁶ och 8¹⁷ samt undervisande lärares¹⁸ syn på inspektionens frågor om elevhälsa intressanta.

I tabellen nedan redovisas undervisande lärares samlade¹⁹ svar på frågor om elevhälsa. Den första uppgiften visar genomsnittet i Nyköpings kommun och den andra uppgiften genomsnittet²⁰ i enkätomgången.

Elevhälsa	Undervisande lärare
Hur uppfattar du möjligheterna för er lärare att få stöd från elevhälsan om det skulle behövas?	6,7 ²¹ / 6,8
Hur uppfattar du möjligheterna för eleverna att få stöd från elevhälsan?	6,9 ²² / 7,1
Hur tycker du att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete fungerar?	6,3 ²³ / 6,5

Skolenkäten för undervisande lärare våren 2025, Skolinspektionen

Av uppgifterna ovan kan vi se att undervisande lärare i Nyköpings kommun svarar i paritet eller något mer negativt än genomsnittet i enkätomgången på frågor på elevhälsan.

¹⁵ I skolenkäten 2025 deltog 3 156 skolenheter.

¹⁶ Svarsfrekvens 89 %

¹⁷ Svarsfrekvens 80 %

¹⁸ Svarsfrekvens 71 %

¹⁹ Medelvärde hamnar på en skala mellan 0–10, där 10 innebär att respondenterna anger det mest positiva påståendet och 0 det mest negativa påståendet. Däremellan finns ytterligare två alternativ. Ett högt värde är alltså alltid eftersträvarsamt även om påståendet är negativt formulerat.

²⁰ Avser resultat för samtliga respondenter i enkätomgången för aktuell målgrupp.

²¹ Medelvärdet för undervisande lärare på samma fråga i skolenkäten vårterminen 2023 uppgick till 7,0

²² Medelvärdet för undervisande lärare på samma fråga i skolenkäten vårterminen 2023 uppgick till 7,5

²³ Medelvärdet för undervisande lärare på samma fråga i skolenkäten vårterminen 2023 uppgick till 6,8

I tabellen nedan redovisas elevernas samlade svar på frågor om kränkande behandling. Den första uppgiften i varje ruta visar genomsnittet i Nyköpings kommun och den andra uppgiften genomsnittet i enkätomgången²⁴.

Elevhälsa	Årskurs 5	Årskurs 8
Känner du att det finns någon vuxen på skolan som bryr sig om hur du mår?	7,4 / 7,6	6,6 / 6,4
Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan, till exempel skolsköterskan?	6,3 / 6,3	6,9 / 5,7

Skolinspektionen, skolenkät vårterminen 2025 – elever i årskurs 5 och 8

På Skolinspektionens frågor om elevhälsa framgår av enkätresultatet att eleverna i Nyköpings kommun svarar i paritet med eller mer positivt än enkätens genomsnitt.

I Nyköpings kommun är elevhälsan både centralt och lokalt organiserad. Centralt återfinns skolläkare, skolpsykologer samt skollogoped. Lokalt, direkt underställd rektor, återfinns skolkurator, specialpedagog och speciallärare. Vid tidpunkten för granskningen är även kommunens skolsköterskor lokalt organiserade. I intervjuer framkommer dock att skolsköterskorna, från och med höstterminen 2025, kommer vara centralt organiserade. Antalet skolsköterskor i kommunen kommer också att minska. Vi har tagit del av underlag som visar i vilken omfattning antalet skolsköterskor i kommunen kommer att minska och noterar att det totala antalet skolsköterskor kommer inför höstterminen 2025 minska från 14,4 tjänster till 12 tjänster. Även antalet kuratorer kommer inför höstterminen att minska från totalt 16,4 tjänster till 14,6 tjänster. Inför höstterminen 2025 kommer även kommunens skollogopeder att försvinna.

I intervjuer med rektorer, lärare och representanter från elevhälsan framkommer att det vid kommunens skolenheter i huvudsak finns tillgång till elevhälsans olika insatser men att tillgången inte motsvarar behoven. Behovet av insatser från elevhälsan beskrivs som stora och något som ständigt ökar. Uppfattningen är därför, bland flera av de intervjuade, att det är fortsatt viktigt att satsa på att stärka elevhälsan för att säkerställa att behoven blir tillgodosedda. Intervjuade lärare ser särskilt brister i tillgång till speciallärare/specialpedagoger. Exempelvis uppges sjukfrånvaro bland undervisande lärare innebära att speciallärare måste vikariera i klassrummet, vilket gör det svårt att garantera eleverna specialpedagogiska insatser.

I intervjuer med rektorer och representanter för elevhälsan framkommer att det under det senaste året har genomförts nedskärningar av olika professioner inom elevhälsan; det handlar bland annat om nedskärningar av skolläkarresurs. Det finns därför en oro inför att antalet skolsköterskor kommer att minska och placeras centralt. Varken intervjuade rektorer eller representanter från elevhälsan upplever att de blivit involverade i processen fram till beslutet om att minska och centralisera skolsköterskorna och upplever att denna förändring kan komma att medföra flera utmaningar för skolenheterna; däribland att skolsköterskornas insatser inte alltid kommer kunna möta de unika behov som finns på respektive skolenhet.

²⁴ Avser resultat för samtliga respondenter i enkätomgången för aktuell målgrupp.

En annan utmaning som lyfts fram är en ökad risk för försämrad samverkan mellan elevhälsans olika professioner. Bland intervjuade representanter från elevhälsan finns en uppfattning om att den nuvarande organisationen av elevhälsan, med både lokalt och centralt organiserade professioner, har medfört vissa utmaningar i samverkan mellan professionerna. Ytterligare förändringar och/eller nedskärningar kan därför komma att försämra samverkan ytterligare som en konsekvens av ökad arbetsbelastning. Ett par av de intervjuade representanterna från elevhälsan upplever att de utifrån nuvarande organisation i huvudsak har förutsättningar att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Andra bedömer att de primärt arbetar åtgärdande. Det finns dock en samlad syn att om elevhälsans organisation skulle minska ytterligare så skulle det hälsofrämjande och förebyggande arbetet påverkas negativt.

I intervju med skolchef och utbildningschef framkommer att anpassningar av elevhälsans omfattning bland annat har genomförts på grund av underskott i nämnden. Trots dessa planerade nedskärningar kommer elevhälsan i Nyköpings kommun att ha en omfattning som väl motsvarar vad den statliga utredningen från 2021²⁵ bedömde vara lämplig. Skolchef och utbildningschef menar dock att det har funnits vissa brister i kommunikationen kring hur dessa nedskärningar kommer påverka skolenheterna, vilket de flesta skolor inte förväntas märka av. Som en del i att säkerställa likvärdig tillgång till elevhälsa kommer en elevhälsochef att tillträda den 1 augusti 2025. Elevhälsochefen kommer bland annat få i uppdrag att tillsammans med skolchef utforma en elevhälsoplan.

3.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns tillgång till elevhälsa vid kommunens skolenheter och att omfattningen i allt väsentligt motsvarar behoven.

Bedömningen bygger vi på genomförda intervjuer och resultat från Skolinspektionens skolenkät. Utifrån genomförda intervjuer bedömer vi emellertid att det finns en risk att elevhälsans omfattning inte fullt ut motsvarar behoven, vilket betyder att elevhälsan i alla delar inte främst är förebyggande eller hälsofrämjande.

²⁵ Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven SOU 2021:11

3.4 Lärare

I skollagens andra kapitel regleras vad som krävs av de anställda för att få bedriva undervisning. Från och med den 1 juli 2015 måste lärarna vara legitimerade för att få undervisa och sätta betyg. Det gäller också för att kunna anställas utan begränsning i tid. Reglerna gäller med undantag för bland annat modersmålslärare. Om det inte finns någon legitimerad lärare som är behörig att undervisa eller om det finns något annat särskilt skäl får en annan lärare bedriva undervisning, med vissa förbehåll. Läraren ifråga ska vara lämplig att bedriva undervisning och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar behörighetsutbildningen. (Se 2 kap. 18 § SkoL). Undervisning får dock bedrivas högst ett år i sänder.

I tabellen nedan kan vi bland annat utläsa att andelen lärare med legitimation och ämnesbehörighet i Nyköpings kommun är något högre i jämförelse med länet och i paritet med riket. I tabellen anges två uppgifter. Den första avser kommunal huvudman och den andra enskild huvudman eller samtliga huvudmän. Från år 2024/2025 redovisas ingen statistik som baseras på färre än tre heltidstjänster för lärare. Det finns därmed ingen statistik för ämnena spanska, franska eller tyska.

Kommun	Heltidstjänster därav med lärarleg och behörighet i ämnet ²⁶	Heltidstjänster därav med lärarleg och behörighet i ämnet 50% eller mindre ²⁷	Andel (%) av samtliga tjänstgörande lärare med lärarleg och behörighet
Nyköping - kommunal huvudman / enskild huvudman	70 % / 71 %	Bild, Fysik, Hem- och konsumentkunskap, Slöjd / Musik	78 % / 73 %
Södermanlands län kommunala huvudmän / samtliga huvudmän	67 % / 67 %	Bild, Hem- och konsumentkunskap, Teknik / Bild, Hem- och konsumentkunskap, Teknik	79 % / 77 %
Riket – kommunala huvudmän / samtliga huvudmän	72 % / 72 %	- / -	82 % / 81 %

Andelen heltidstjänster som är tillsatta med legitimerade och behöriga lärare är något högre i Nyköpings kommun i jämförelse med länet men lägre än i riket.

²⁶ Denna statistikuppgift visar det totala antalet lärare per ämne uttryckt i antal heltidstjänster (årsarbetskrafter) och som var anställda. Skolverket

²⁷ Lärare med lärarleg och behörighet i minst ett av sina respektive undervisningsämnena, Skolverket

Tabellen nedan visar statistik per skolenhet. Från och med läsåret 2024/2025 redovisas ingen personalstatistik vad gäller behörighet per ämne om uppgifterna baseras på färre än tre heltidstjänster. Av den offentliga statistiken för läsåret 2023/2024 noterar vi dock att undervisning i ämnet engelska vid de kommunala enheterna Kiladalens norra skola, Kiladalens södra skola, Rosenkulla skola, Sjösa skola, Släbro skolan och Västra skolan bedrevs i högre grad än 50 procent av lärare utan behörighet. Vid de kommunala enheterna Kiladalens Södra skola och vid Nyköpings resursskola bedrevs undervisning i matematik i högre grad än 50 procent av lärare utan behörighet.

Ar 2024/2025		Heltidstjänster		Antal tjänstgörande lärare	
Skola	Antal	Andel med lärarleg och behörighet	Antal	Andel med lärarleg och behörighet ²⁸	
Arnö skola	35,5	78 %	43	79 %	
Bryngelstorpskolan	18,1	82 %	21	86 %	
Dammlötskolan	8	72 %	9	78 %	
Gruvans skola	34,2	76 %	37	89 %	
Kiladalens norra skola	21,2	80 %	26	89 %	
Kiladalens södra skola	7,7	67 %	11	91 %	
Nyköpings högstadium	85,1	67 %	88	73 %	
Nyköpings resursskola	9	24 %	9	67 %	
Rosenkulla skola	16,2	56 %	18	67 %	
Sjösa skola	7,9	65 %	11	64 %	
Släbro skolan	28,2	72 %	31	74 %	
Stigtomta skola	18,3	75 %	22	86 %	
Tunabergs skola	7,2	72 %	13	69 %	
Tystberga skola	7,7	60 %	9	67 %	
Västra skolan	6,9	76 %	10	80 %	
Östra skolan	26,3	62 %	30	67 %	
Blomenbergska Skolan (ensk.)	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	
Fokusskolan (ensk.)	13,7	61 %	18	67 %	

²⁸ "Med lärarlegitimation och behörighet i minst ett av sina respektive undervisningsämnen", Skolverket

Skola	Heltidstjänster		Antal tjänstgörande lärare	
	Antal	Andel med lärarleg och behörighet	Antal	Andel med lärarleg och behörighet ²⁸
Innovitaskolan Nyköping (ensk.)	10	69 %	12	75 %
Innovitaskolan Nyköping 2 (ensk.)	9,5	78 %	12	75 %
Kunskapsskolan Nyköping (ensk.)	29,6	68 %	32	69 %
Nyköpings Enskilda Grundskola (ensk.)	26	84 %	31	84 %
Studiero (ensk.)	5,6	59 %	7	57 %
Vittra Kungshagen (ensk.)	18,2	73 %	26	69 %
Vrena friskola (ensk.)	6,5	58 %	8	63 %

Siris "personalstatistik per ämne" 2025-02-12, Skolverket

Av tabellen framgår att det skiljer mellan skolenheterna vad gäller andelen heltidstjänster som besätts med legitimerade och behöriga lärare. Bryngelstorpskolan har, ur detta perspektiv, bäst förutsättningar där 82 procent av undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare. Motsvarande andel i Rosenkulla är 56 procent och har därigenom sämst förutsättningar.

Kommunstyrelsen har för arbetet med kompetensförsörjning beslutat om en strategi²⁹ som utgår från kommunens styrmodell och de hållbarhetsprogram ("Effektiv organisation" och "Social hållbarhet") som innefattar politisk viljeriktning kring kompetensförsörjning. Vi noterar att strategin inte redogör för något specifikt arbete kopplat till grundskoleverksamheten. I intervju men kommunstyrelsens presidium framkommer att divisionerna har i uppdrag att bryta ned strategin utifrån de lokala behoven på divisionsnivå.

I intervju med skolchef och utbildningschef framkommer att det inom divisionen finns en strategi. Strategin är däremot inte aktuell och vid tidpunkten för granskningen pågår arbete att upprätta en ny strategi för divisionen. Den nya strategin beräknas vara färdigställd under höstterminen 2025.

²⁹ KS 2024-12-16

Intervjuade rektorer uppger att de inte känner till hur kommunstyrelsen i egenskap av huvudman arbetar för att säkerställa att det vid varje skolenhet finns tillgång till legitimerade och behöriga lärare. Arbetet med kompetensförsörjning beskrivs primärt ske inom rektorsgruppen där rektorerna bland annat utarbetar gemensamma rekryteringsannonser. Intervjuade rektorer bedömer att de överlag har goda förutsättningar att rekrytera legitimerade och behöriga lärare men att det finns utmaningar kring vissa ämnen; det gäller framför allt i ämnena slöjd och moderna språk. Särskilt utmanade att rekrytera legitimerade och behöriga lärare är det för kommunens mindre skolenheter på landsbygden. Uppfattningen är dock att möjligheterna att rekrytera har stärkts under de senaste åren, särskilt vad gäller till årskurserna F-3. Ett par rektorer lyfter därför ett behov att stärka kommunikationen med de universitet som kommunen samarbetar med för att tydligare lyfta behovet av legitimerade och behöriga lärare till högre årskurser. För att stärka kompetensförsörjningen samverkar Nyköpings kommun genom Campus Nyköping med Linköpings universitet kring decentraliserad utbildning, vilket innebär att utbildningen sker på Campus Nyköping istället för Linköpings universitet. De decentraliserade utbildningar som erbjuds är:

- Grundläraarprogrammet fritidshem
- Grundläraarprogrammet förskoleklass och årskurs 1–3
- Grundläraarprogrammet årskurs 4–6

Därutöver samarbetar Nyköpings kommun genom Campus Nyköping även med Karlstads universitet kring verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Intervjuade lärare bedömer att det vid deras skolenheter i huvudsak finns tillgång till legitimerade och behöriga lärare. Intervjuade lärare delar dock rektorernas bild att det saknas behöriga lärare i vissa praktiskt-estetiska ämnen. Flera av de intervjuade lärarna menar att det förekommer att rektor uppmuntrar anställd obehörig personal att påbörja lärarutbildning eller att behörig personal kompletterar sin utbildning. Exempelvis hänvisas lärarna till VAL-projektet³⁰. Ett par lärare menar dock att det har förekommit att obehörig personal lyft önskemål om att komplettera sin utbildning men att detta inte har godkänts till följd av begränsade personella resurser.

3.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att det endast delvis finns tillgång till legitimerade och behöriga lärare vid varje skolenhet.

Vi konstaterar utifrån offentlig statistik att andelen tjänster tillsatta med legitimerade och behöriga lärare i Nyköpings kommun är något lägre än rikets genomsnitt. Tillgången till legitimerade och behöriga lärare varierar också betydligt mellan skolenheterna.

Vi bedömer att insatser har vidtagits för att underlätta kompetensförsörjningen; det gäller exempelvis samarbete med universitet kring lärarutbildning. Vi bedömer emellertid att det är en brist att kommunstyrelsen i egenskap av huvudman i dessa

³⁰ Vidareutbildning av lärare – drivs på uppdrag på regeringen på ett antal lärosäten.

frågor inte har upprättat en aktuell kompetensförsörjningsplan utifrån vilket åtgärder på både kort och lång sikt tydligt framgår.

3.5 Systematiskt kvalitetsarbete

Bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete i grundskolan finns i 4 kap. skollagen. I lagen framgår att arbetet ska bedrivas på huvudmannanivå och enhetsnivå och bestå av planering, uppföljning och utveckling. Arbetet ska utgå från målen för verksamheten som formuleras i lag, förordningar och andra styrdokument. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Barn- och ungdomsnämnden följer upp kunskapsresultaten en gång per år i en "Skolchefsrapport" för grundskolan. Vi har tagit del av skolchefsrapporten för läsåret 2023/2024 som nämnden beslutade att godkänna den 4 december 2024³¹ och noterar att rapporten redogör för kunskapsresultat för elever i årskurs 6 och 9.

Skolchefsrapporten redogör för andelen med godkänt betyg i alla ämnen, meritvärde och behörighet till gymnasiet. Vi noterar att resultat för eleverna i årskurs 6 endast redovisas för åtta³² av kommunens grundskolor med årskurs 6. Av kommentarer till redovisningen framgår att resultat för kommunens mindre skolenheter inte redovisas i nationell statistik men att detta kommer att redovisas lokalt från och med läsåret 2024/2025.

I anslutning till redovisningen av kunskapsresultaten framgår ingen analys om orsaker till resultatet. Av skolchefsrapportens avsnitt om "strukturella förutsättningar inom organisation, styrning och ledning på huvudmannanivå/divisionsnivå" framgår dock bland annat att *"Vi ser utifrån uppföljning av resultaten i årskurs 9 att det är elevernas språkutveckling som lägger grund för kunskapsutvecklingen i stort och att det är matematiken som är den största enskilda faktorn bakom elevers uteblivna gymnasiebehörighet"*. Vikten av språk- och matematikutveckling lyfts även fram i avsnittet om "Resultat och uppföljning av insatser" där vi bland annat kan utläsa följande:

- "Exempelvis har andelen som inte når godkänt resultat på en av läsdelarna i nationella provet i årskurs 3, i det närmaste fördubblats på 10 år. Analysen av detta landar i att vi inom divisionen behöver bli skarpare i hur vi strukturerar och arbetar med elevers språkutveckling med ett särskilt fokus på elevernas läs- och skrivförmåga".
- "Matematik är den enskilt största förklaringen till varför elever inte blir behöriga till gymnasiet. Exempelvis saknade 82 procent av den grupp som inte var behöriga till gymnasiet 2023/2024 betyg i matematik... Analysen av detta landar i att vi behöver ett tydligare fokus, liksom i det språkutvecklande arbetet, på hur vi stödjer lärares undervisning".

³¹ BUN 2024-12-04 § 63

³² Arnö skola, Bryngelstorpsskolan, Kiladalens Norra skola, Långberg skola, Rosenkälla skola, Släbro skolan, Stigtomta skola och Östra skolan.

Skolchefsrapporten avslutas med en skolutvecklingsplan för läsåret 2024/2025 som redogör för grundskolans prioriterade utvecklingsområden med kortsiktiga mål på ett läsåre samt långsiktiga mål på tre läsåren. Vi noterar att ett av dessa mål lyder "Utbildningsresultaten ska öka". Till målet finns tre underrubriker kopplade; det gäller Språkutveckling, matematisk utveckling och närvaro.

Som framgår av avsnitt 3.2 beslutade barn- och ungdomsnämnden den 4 december 2024 om en skolutvecklingsplan som syftar till att *"förbättra skolresultaten, öka tryggheten och studiero för både elever och skolpersonal samt säkerställa en effektiv och hållbar organisationsstruktur med en budget i balans"*. Enligt intervjuat presidium för barn- och ungdomsnämnden så identifierades behovet av en skolutvecklingsplan bland annat genom den uppföljning som sker genom skolchefsrapporteringen. Av skolutvecklingsplanen framgår ett antal identifierade områden för utveckling. Det gäller följande områden:

- Utbildningsresultat
- Barnens och elevernas trivsel
- Personalens trivsel
- Budget i balans

För respektive område redogör skolutvecklingsplanen för ett antal aktiviteter. Aktiviteterna kommer, enligt planen, att integreras i redan befintligt system för uppföljning och utvärdering. Nedan framgår en kortfattad beskrivning av ett urval av de aktiviteter som planeras inom området "Utbildningsresultat":

- Särskild satsning i ämnen med låg måluppfyllelse - målet är att formulera tydliga steg i elevernas språk- och matematikutveckling som sedan kan följas av insatser för att utveckla undervisningen.
- Ökad närvaro – målet är att säkerställa att alla skolor använder programmet för ökad skolnärvaro.
- Pedagogiska framgångsfaktorer – målet är en pedagogisk modell för hela skolan.

I intervju med skolchef och utbildningschef framkommer att det vid tidpunkten för granskningen pågår ett arbete att se över strukturer och mallar för det systematiska kvalitetsarbetet. Detta initiativ har sitt ursprung i ett identifierat behov av att förbättra uppföljningen och analysen av bland annat kunskapsresultaten. Som en del i utvecklingsarbetet erhåller även rektorerna utbildning om analysmetoder för att stärka deras förmåga att identifiera och adressera orsaker till resultat. Utvecklingsarbetet beräknas ge effekt på den kommande skolchefsrapporten som ska redovisas för nämnden under höstterminen 2025.

Nyköpings kommun

Granskning av grundskolans måluppfyllelse

2025-06-09

3.5.1 Bedömning

Vår bedömning är att det endast delvis bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån kunskapsmålen för utbildningen.

Vi bedömer att huvudmannen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i vilket resultaten i årskurs 6 och årskurs 9 följs upp. Vi ser dock brister i kvalitetsarbetet. Det gäller bland annat avsaknad av uppföljning av resultat i tidigare årskurser samt bristande analys. Orsakerna till bristande måluppfyllelse och analys av skillnader i måluppfyllelse mellan skolenheter saknas, vilket vi bedömer utgör brister. Avsaknad av analys kan leda till att riktade och kraftfulla åtgärder inte vidtas.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens samt barn- och ungdomsnämndens styrning är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens samt barn- och ungdomsnämndens styrning endast delvis är ändamålsenlig så att eleverna i grundskolan når målen för utbildningen.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi barn- och ungdomsnämnden att:

- i egenskap av hemkommun tillse att resurser fördelas till kommunala och fristående enheter på lika villkor. (10 kap. 38 § 2 st. SkoL).
- inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet stärka analysen av kunskapsresultaten samt tillse att åtgärder vidtas då brister eller avvikelser identifieras. (4 kap. 3 och 7 §§ SkoL).
- säkerställa att underlaget för arbetet i budgetberedningen synliggör analysen av orsaker till kunskapsresultaten. (Skolverkets allmänna råd systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet SKOLFS 2012:98)
- regelbundet följa upp att elevhälsan har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 25 § SkoL).

Utifrån granskningens resultat rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- stärka arbetet med hög och likvärdig tillgång till legitimerade och behöriga lärare samt tillse att en kompetensförsörjningsplan med insatser att vidta på kort och lång sikt upprättas. (2 kap. 13 § SkoL).

Nyköpings kommun
Granskning av grundskolans måluppfyllelse

2025-06-09

Datum som ovan

KPMG AB

Klara Engström
Verksamhetsrevisor

Anders Petersson
*Certifierad kommunal yrkesrevisor och
uppdragsansvarig*

Lisa Lohi
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.